

2016-01-30

Strategi för Hållbar konsumtion

Seminarium den 2 februari 2016, Finansdepartementet

Hållbar produktion och konsumtion av livsmedel

Som allmän princip är det angeläget att ansvaret för en hållbar livsmedelskonsumtion och produktion delas mellan samhället, lantbruksföretagarna, livsmedelsföretagen, grossistföretagen, detaljhandeln och konsumenterna. Det är orimligt att lägga hela ansvaret för att rädda klimatet, miljön och djuren i konsumenternas knä.

Samhället måste därför lägga en gemensam ribba genom lagstiftning för att skydda miljön, djuren och främja en minskning av utsläpp av växthusgaser. Ekonomiska styrmedel kan vara ett verktyg.

Hållbar konsumtion av livsmedel bygger på hållbar produktion. För många livsmedel har primärproduktionen störst klimat – och miljöpåverkan. Utan en gemensam bild kring hållbarhet vet vi inte åt vilket håll vi ska gå.

En hållbar konsumtion måste bygga på en gemensam definition på vad som är en hållbar livsmedelsproduktion och omfatta alla livsmedel. Det räcker inte med att stödja ekologiska livsmedel. Den offentliga konsumtionen bör vara föregångare. Prispressens negativa effekter måste belysas.

En gemensam definition skulle sannolikt ta bort polariseringen i debatten kring ekologiskt och sk konventionellt. Dagens ekologiska produkter bygger på en marknadsstandard från EU som har både starka och svaga sidor. KRAV har utvecklat standarden ytterligare, men det finns mycket kvar till en hållbar produktion. Risken är att vi får en konsumtion som till bara liten del är ekologisk och huvuddelen är ohållbart producerade i intensiv odling med mycket bekämpningsmedel, hög miljöbelastning och hög antibiotikaförbrukning. Upphandlingsmyndigheten måste få tydliga politiska

signaler om att stimulera hållbar livsmedelsupphandling, som inte bara bör omfatta ekologiska livsmedel. Klimatmålsinitiativet driver att klimatmålet ska omfatta såväl inhemsk produktion som den total konsumtion som omfattar importerade varor.

Främja en svensk livsmedelsstrategi med hållbarhet i fokus – en strategi som stöder konsumenterna, planeten, ekosystemen och djuren.

Regeringen har utformat vissa mål med en svensk livsmedelstrategi. Arbetet måste bygga på en gemensam vision som omfattar hela livsmedelskedjan och organisationer som värnar konsumenter, ekosystemen, planeten och djuren. Folkhälsoperspektivet måste inkluderas. Det kan krävas ett samhällskontrakt om vad jordbruket ska leverera och vad samhället ska bidra med. En nationell livsmedelstrategi kan ha stor betydelse för förutsättningarna för en hållbar livsmedelskonsumtion. Det finns ett ömsesidigt beroende mellan konsumtion och produktion av livsmedel.

Att minska den ökande antibiotikaresistensen är en avgörande hållbarhetsfråga. Konsumtionen av livsmedel, vård av människor och av djur påverkar utvecklingen. Stöd Consumer Internationals (CI) kampanj 15 mars

Valet av livsmedel har betydelse för förbrukningen av antibiotika till djur. En stor del av världens antibiotika används till livsmedelsproducerande djur. Det används mer antibiotika till friska djur än sjuka människor. Det finns stora skillnader mellan länder där Sverige har lägst förbrukning till djur i EU. Det finns ett tydligt samband mellan ett gott djurskydd, friska djur och minskat behov av antibiotikabehandling. Sverige bör stödja CI:s kampanj att minska antibiotika till djur, men med fokus att minska den totala förbrukningen till djur utan begränsning till antibiotika som används till människa.

Ursprungsmärkning med ärlig och tydlig information är en förutsättning för att konsumenterna ska kunna göra medvetna hållbara val. Stärk Konsumentverkets roll.

I dag finns krav på ursprungsmärkning för flera livsmedel. Begränsningarna när det gäller kött och kött ingredienser och mejeriprodukter är en nackdel liksom brist på ursprungsmärkning inom restaurang och storhushåll. Men ursprungsmärkningen måste fyllas med innehåll annars stimuleras inte en hållbar konsumtion. Konsumentverket i samordning med andra ansvariga myndigheter bör ges en tydligare roll för att informera konsumenterna.

Det kommande handelsavtalet mellan EU och USA (TTIP) påverkar förutsättningarna för en hållbar konsumtion.

Det är viktigt att förstå att en ökad handel med livsmedel kan innebära ökat markandstillträde för livsmedel från USA, som är producerade på helt annat sätt än inom EU. I USA tillåtna produktionsmedel gör att produktionen kan drivas till lägre kostnader och lägre pris.

Vi Konsumenter

Vi Konsumenter (VK) som bildades 2004 är en konsumentorganisation för engagerade konsumenter. Sedan 2007 har **fokus för verksamheten varit hållbar livsmedelsproduktion och konsumtion**, som också var temat för jubileumsseminariet 2014. Prioriterade frågor är minskad köttkonsumtion, som föreningen drivit sedan 2011. Budskapet är mindre, men bättre kött. VK stöder WWF:s köttguide. En annan viktig fråga är antibiotika och att motverka antibiotikaresistens, Det gäller fram för allt användningen av antibiotika till livsmedelsproducerande djur. VK har nära samarbete med Sveriges konsumenter, som medlem, Medveten Konsumtion, Världsnaturfonden, WWF, Naturskyddsföreningen och djurskyddsorganisationerna.

Kontaktperson

Gunnela Ståhle

gunnela.stahle@vikonsumenter.org

tel 070-5613621